

W. A. Mozart

Symphonies

LINZ & PARIS

A — B

Symfónia č. 36 C dur „Linecká“
Symphony No. 36 in C major „Linz“
Symphonie Nr. 36 C-dur „Linzer“
K 425

Adagio-Poco adagio-Menuetto
Presto

B

Symfónia č. 31 D dur „Parížska“
Symphony No. 31 in D major „Paris“
Symphonie Nr. 31 D-dur „Pariser“
K 297

Allegro assai-Andantino-Allegro

Slovenská filharmónia
Slovak Philharmonic Orchestra
Slowakische Philharmonie

Ludovít Rajter

Cover Photo © Tibor Borský 1973
Cover Design © Juraj Linzboth 1973
Opus, n. p., Dunajská 22, Bratislava — ČSSR.
Exported by Slovart, Bratislava
Printed by Grafobal, n. p., Skalica
Made in Czechoslovakia

OPUS

Stereo. 9110 0258

Slovenská filharmónia so sídlom v Bratislave je popri Českej filharmónii najvýznamnejším československým symfonickým telesom. Od založenia r. 1949 stál tri roky za jej dirigentským pultom *Václav Talich*, dirigent svetového mena. Jeho umeleckú prácu rozvíjali dirigenti *Ludovít Rajter* a *Ladislav Slovák*, pod vedením ktorých sa orchester SF stal pevným článkom hudobnej kultúry ČSSR. Slovenská filharmónia úspešne reprezentuje naše interpretačné umenie i v zahraničí a realizovala viacero nahrávok pre rozhlas, ako aj domáce i zahraničné gramofónové spoločnosti.

Dr. h. c. *Ludovít Rajter*, jeden z najvýznamnejších predstaviteľov slovenského hudobného života, absolvoval hudobné štúdiá vo Viedni (C. Krauss, F. Schmidt) a v Budapešti (E. Dohnányi). Po pôsobení v budapešťianskom a bratislavskom rozhlase stal sa r. 1949 prvým dirigentom SF.

V rozsiahlej symfonickej tvorbe W. A. Mozarta zastávajú dve symfónie — „Parížska“ a „Linecká“ — z hľadiska vývoja skladateľovej hudobnej reči dôležité miesto a každá svojím spôsobom poukazuje na jeho posledné vrcholné symfonické diela; kým prvá z nich — slávnostná, okázalá Parížska symfónia dáva len tušiť genialitu, Linecká je ich priamou predchodkyňou. Symfónia D dur, Kz. 297, vznikla počas Mozartovho pobytu v Paríži r. 1778, kam mladý skladateľ odcestoval v sprievode svojej matky po návšteve niekoľkých nemeckých miest. Bezprostredná bilancia tejto cesty bola však pre Mozarta málo potešujúca nielen preto, lebo nespĺnila nádej na získanie vhodného zamestnávateľa, ale i pre udalosť, ktorá ťaživo doľahla na skladateľov duševný stav: v Paríži náhle a nečakane zomrela jeho matka.

Z hľadiska vývoja Mozartovej umeleckej osobnosti bola však táto cesta predsa len prínosom, pričom treba brať do úvahy hlavne dlhší pobyt v Mannheime, kde sa už plne utvrdil nový symfonický štýl, ktorý sa stal jedným zo základov zrelého hudobného klasicizmu. V Paríži, kde boli známe výdobytky mannheimskej školy, napísal Mozart pre tzv. Concerts spirituels niekoľko skladieb, z ktorých si však len symfónia D dur, Kz. 297, získala mimoriadnu priazeň parížskeho obecnstva. Energické, vzrušené a dramaticky ladené dielo nesie už stopy vplyvu mannheimského štýlu, ale skladateľ v ňom urobil i niekoľko koncesii vkusu obecnstva „Duchovných koncertov“. Po prvý raz v tejto symfónii Mozart použil klarinety a veľmi pekne uplatnil skupinu dychových nástrojov (2. časť). Menuet chýba; strhujúca nálada a kontrapunktická práca poslednej časti už priamo poukazujú na ďalší vývoj majstra.

Cestou zo Salzburgu do Viedne na jeseň 1783 sa Mozart zastavil na krátkej návšteve v Linzi, kde v priebehu 3—4 dní napísal symfóniu, Kz. 425, pre akadémiu, usporiadanú na jeho počesť. Dielo svedčí o Haydnovom vplyve, a to nielen pomalým úvodom, ktorý Mozart prvý raz použil v tejto Lineckej symfónii, ale i charakterom tematickej práce: na základe jediného motívu (v kontexte formy neraz nepodstatného, prechodného) skladateľ vybudoval rozvedenie (krajné časti, pomalá časť), v ktorom zvýraznil širokú paletu nálad a pocitov od tichého snenia cez pôvabný vtíp po vzdorovitú silu (rozvedenie 4. časti).

Die Slowakische Philharmonie, mit ihrem Sitz in Bratislava, ist neben der Tschechischen Philharmonie das bedeutendste tschechoslowakische sinfonische Orchester. Seit seiner Gründung i. J. 1949 stand drei Jahre *Václav Talich*, ein Künstler von Weltruf, an seinem Dirigentenpult. Talichs künstlerische Arbeit entfalteten die Dirigenten *Ludovít Rajter* und *Ladislav Slovák*, unter deren Leitung das Orchester der Slowakischen Philharmonie ein fester Bestandteil der Musikkultur der Tschechoslowakei wurde. Die Slowakische Philharmonie repräsentiert unsere Interpretationskunst auch im Ausland erfolgreich und führte mehrere Aufnahmen für den Rundfunk und auch für heimische und ausländische Schallplattengesellschaften durch.

Dr. h. c. *Ludovít Rajter*, einer der bedeutendsten Vertreter des slowakischen Musiklebens, absolvierte sein Musikstudium in Wien (C. Krauss, F. Schmidt) und in Budapest (E. Dohnányi). Nach seinem Wirken am Budapester und am Bratislavaer Rundfunk wurde er i. J. 1949 erster Dirigent der Slowakischen Philharmonie.

Im umfassenden sinfonischen Schaffenswerk W. A. Mozarts nehmen zwei Sinfonien — die „Pariser“ und die „Linzer“ — einen wichtigen Platz ein. Beide Sinfonien weisen in ihrer Art bereits auf seine letzten, ausgereiftesten sinfonischen Werke hin: während die erste von ihnen — die feierliche, fast pompöse Pariser Sinfonie die Genialität erst ahnen läßt, ist die Linzer Sinfonie geradezu deren Vorläuferin. Die Sinfonie D-dur, K. V. 297 entstand während Mozarts Aufenthalt in Paris i. J. 1778.

In Paris, wo die Errungenschaften der Mannheimer Schulwaren, schrieb Mozart für die sog. „Concerts spirituels“ ein positionen, von denen wohl nur die Sinfonie D-dur, K. V. außergewöhnlichen Beifall des Pariser Publikums errang. Das und dramatisch gestimmte Werk trägt bereits Zeichen des des Mannheimer Stils, aber der Komponist macht dem (der Zuhörerschaft der „Geistigen Konzerte“ einige Konzesse dieser Sinfonie benützte Mozart zum ersten Mal Klarinetten und die Gruppe der Blasinstrumente zu besonderer Geltung (2. Teil). Menuett fehlt; die kontrapunktische Bearbeitung des letzten Teils bereits auf die weitere Entwicklung des Meisters hin.

Im Herbst 1783 macht Mozart auf der Reise von Salzburg nach Wien einen kurzen Besuch in Linz, wo er binnen 3—4 Tagen die Sinfonie C-dur, K. V. 425 für eine Akademie schrieb, die ihm zu Ehren veranstaltet wurde. Das Werk verrät Haydns Einfluß und nur in der langsamen Einleitung, die Mozart in dieser Sinfonie zum ersten Mal benützt, sondern auch in dem Charakter der thematischen Verarbeitung. Auf den Grund eines einzigen Motivs (im Klavier Form öfter unbedeutend) baut der Komponist die Ausführung (Ecksätze, langsamer Teil), in der er eine breite Palette von Stimmungen und Gefühlen, vom stillen Sinnen über reizenden Schalk bis zu Stärke zum Ausdruck bringt (Ausführung, 4. Teil). Fast jede pathetische oder heitere Stimmung schlägt zeitweise in verträgliches, bis in düstere Töne um, als Ausdruck wahrer menschlicher Tiefen, und erbringt den Beweis neuerer Reife der letzten Stufe vollkommenen Höhe der genialen Schlußsinfonien des Komponisten.

The Slovak Philharmony domiciled in Bratislava is besides the Czechoslovak Philharmony the most distinguished Czechoslovak orchestra. Since its foundation in 1949 the orchestra was for three years conducted by *Václav Talich*, a worldwide known conductor. His artistic work was then further extended by the conductors *Ludovít Rajter* and *Ladislav Slovák* who have highly contributed to it. That under their conduction now the orchestra of the Slovak Philharmony is an unthinkable part of the Czechoslovak musical life. The Slovak Philharmony orchestra with great success represents the interpretation art not only at home but also abroad and realised in many performances translated by broadcasting stations as well as records for foreign and domestic grammophone companies.

Dr. h. c. *Ludovít Rajter*, one of the most significant representatives of the Slovak musical life passed his musical studies in Vienna (C. Krauss, F. Schmidt) and in Budapest (E. Dohnányi). After his return to Bratislava he was appointed first conductor of the Slovak Philharmony orchestra.

In the ample symphonic creation of W. A. Mozart two symphonies — namely the „Parisian“ and the „Linz“, each symphony linked in a certain way with the final top symphonic works of the composer, whilst the first of the symphonies the solemn and showy Symphony can be characterized as a work anticipating the full maturity of the musical genius the Linz Symphony on the other side can be considered being a direct predecessor of Mozart's most famous composition. The Symphony in D Major K. 297 was composed by Mozart during his stay in Paris in 1778.

In Paris where at that time the new Mannheim style was known Mozart composed for the so called „Concerts spirituels“ compositions of which however only the Symphony in D Major can be accepted with an extraordinary favour by the Parisian audience, energetic, exciting and dramatically toned composition shows already the influence of the Mannheim new symphonic style but the composer made some concessions in order to comply with the musical taste of the Parisian audience of the „Concerts spirituels“.

On his way from Salzburg to Vienna in autumn 1783 Mozart stopped for a short time in Linz where he composed during 3—4 days the Symphony in C K. 425 as a musical contribution for the musical party arranged in honour of his personal visit to Linz.

An evidence of Haydn's influence on this symphony can be seen in the Mozart offer not only the leisurely introduction used by Mozart for the first time in this symphony but also the character of the slow part; based on a single motif (by the way in the context of the work; often unsubstantial and transient) the composer presented to the audience a work (the side parts and the slow part) in which he used a broad palette of moods and feelings from a quiet dreaming to a charming wit up to a defiant force (4th part).